

## PERŽVALGA.

— „Vilniaus Žinios“ praneša, jog liepos 31 d. pasimirė Kaune M. Lazoraitis, pagal profesijos — advokatas, „Varma“ ir kitų laikraščių bendradarbis. Velionis dalyvavo kovoje už lietuvių spaudos laisvę, rašinėdamas apie tai rusų laikraščiuose („Žyvaža Starina“ ir k.) Sargaliojo žmogus jau nuo kelto metų.

— Po septynių dienų darba vimosi Stuttgarte, Wirtembergo kunigaikštystėje, rugpjūčio 26 dieną užsibaigė Tarptautiškas Socijalistų Kongresas. Sekantis kongresas nutarta laikyti Kopenhagene, Danijos didpilė, 1910 metuose. Plačiau gal prisieis kitoj vietoj parašyt.

— „Saltinio“ num. 33 tilpęs tulų: V. Mickevyčiaus ir Girų Luido atsišaukimas į „tautos tardymo mylėtojus“, kur praneša, jog susitvėręs esąs „Dzukijos mylėtojų“ burelis, kurs nori ištyrinėt dzukų praeitę dabartį ir lukštent jų ateitį. Rinks dainas, gaidas, dzukų gyvenimo paveikslėlius ir iliustracijas, ką talpūs į tam tikrus sąsiuvinius, kuriems kaina kiekvieno busenti 1 r. 20 k. Adresas: Vilnius, Kalvarijos gatvė, N.23, 4. V. Mickevyčiui.

— „Šaltinis“ (N33), įžanginiame straipsnyje „Buvusieji ir ateinantieji rinkimai į dumą“ gana sielvartingai aimanuoja. Praėjusiuose rinkimuose Kauno gubernijos lietuviai buvę dar „nesubrendę politiškai“, nes išrinkę atstovus vienus socialistus. Savalkiečiai jau daug šviesesni pasirodę, nes išrinko atstovus iš turtingesnių luomų. Šimet... „Ima baimė... Štai jau nepertoli rinkimai, o dar nieko negirdėti apie ruošimąsi prie jų... ima baimė, kad buvusis pasisekimas neapsvaigintų galvos“. Matyt ir suvalkiečiai dėl „Saltinio“ pavirto į politiškai nesubrendėlius. Kunigų orga-

nui rupi kad tik rinkt, o ne ką liaudei gerą išrinkt.

— Skaitome „Saltinyj“, jog katalikiškai-tikėjimiškos partijos draugija „Žiburys“ įsteigusi Suvalkų gubernijoje sindikatą „Žagrė“. To sindikato tikslas yra toks: pirkti visokių ukiui reikalaujamus tavorus stačiai iš pabriku ir už pareinamą kainą suteikti tuos tavorus kaimų žemvaldžiams. Tokie sindikatai atjema pelną taip vadinamai vidurinei klasiškai — įvairiems pėrpirkliams ir, žinoma, tavorų sunaudotojams sučėdija keletą skatikų. Panašius sindikatus Lietuvoje jau desėtkas metų atgal tveria dvarininkai. Gerai kad dabar sukurs juos steigti kaimiečiai. Siame atvejuje vienok „Žagrė“ neatsako pilnai Lietuvos liaudei. Čionai reikėtų tokių sindikatų, kaip ana Anglijoje, Belgijoje ir kt., kur susiriša sindikatai iš visokių luomų: ukinkai, bežemiai, mažazemiai, amatninkai ir šiaip — jau kaimų bei miestų proletarai. Tokie sindikatai paskiaus jema iš pabriku viską kas tik žmonėms reikalinga ir pigia kaina pardavinėja. „Saltinio“ gi skelbiamasis sindikatas „Žagrė“, rupinsis tik pristatyt ukinkams reikalingus žemdirbystėje tavorus, o ne visai apskritai liaudei tarpininkaus tarpe jos ir pabriku. Beto, ji jau iš kalno prijema antižydišką formą, girdi, kad išgyvent iš Lietuvos sukčius žydus. Tuometarpu, kas gi nežino, kad vidurinė klasa ne iš vienu žydu susideda. Todėl po kunigų globa steigiami sindikatai yra falšvvi prieš politišką ekonomiją, nes anti-semitiški.

— „Lietuv. Kurjeras“ praneša, jog greitu laiku pradės Vilniuje eiti naujas lietuvių kalboje laikraštis — dvisavaitinis „Mūsų Laikai“. — Pastutiniu laiku jau keletas buvo apsiskelbę eiti, vienok iki šiam laikui dar vis nepasirodė

iš jų nė vienas. Ar ir šitas nueis anų keliais, nežine.

— Lietuvos laikraščiai rašo, jog liepos 31 d. Zavadzkiego spaustuvej (Vilniuje) tapė sukonfiskuotas visas išleidimas 31-ojo N. „Lietuvos Ukininko“ už du straipsniu, butent: „Apie mokesčius“ ir „Darbininkų kuopos ir, Rusijos valstiečių sąjungos pasikalbėjimas“.

— „L. K.“ rašo, jog Telšių, Kauno gub., aprinkinis teismas nubaudė tulą Varnių miestietę Šimelfenigiutę 5 rub., pabaudos, už „slaptą vaikų mokymą lietuviško rašto“. — Todėl šukavimai apie laisvę lietuviško rašto ir kalbos pasiliko tik šukavimais.

— Vilniuje ir apielinkėse apsireiškė koliera. Susirinkę mūsų sostapilės sanitarai nusprendė: 1. įsteigti gydomieji rajonai; 2. padaryt miesto gyventojų sanitarišką peržvalgą; 3. pasirupint, kad viešose įstai-gose būtų virinto vandens gėrimui; 4. išleidinėt suprantamus aiškinimus apie kolierą; 5. parengt ligoniams nešykles ir 6. parengti susirgusiems ligonbutį.

— Garsi Scrantono (Pa.) parapijonų byla su vyskupu už bažnyčią užsibaigė jau pora mėnesių atgal. Teismo ištarimė da tik dabar tapė apskelbta. Kaip ir reikėjo manyt — parapijonai prakiš. Tokios bylos visuomet bus prakištos iš žmonių pusės, nes valstybės kodekse nėra speciališku įstatymų apie bažnyčias. Pakol žmonės pastato bažnyčias, tol jos yra jų; ir valstybės akise jie yra tiesoti tų budinkų savininkai. Bet katalikų vyskupai tų budinkų nešventina, pakol neatiduoda jiems. Žmonės jiems atiduoda, — vadinas per vyskupų rankas paveda Dievui. Ir tuomet bažnyčia jau tampa Rymo kurijos nuosavybė. Iškilus už tą nuosavybę vaidams, svietiška valdžia nors ir mato žmonių pusėje teisybę, vienok ji nieko negali da-

ryt, — nes nėra kitokių įstatymų. Tiesdariai laikosi pagal jiems pakištų per vyskupą įstatymų. Žmonės tik zodžiais savo tiesas tegina, ir, suprantama, jie pasilieka paveikti. — Noriant tokių bylų išvengti, yra du keliai: 1) ramiai savo nuosavybę atiduot; 2) visai tokių nuosavybių neturėt.

— Keletas mūsų skaitytojų klausia, ar mes neturime grafonams pridainuotų lietuviškų giesmių. Tokių mes neturime, ir pakol kas nesigirdėt, kad kas Amerikoje jų parduot turėtų. Mums užėjo mislis štai ką patarti. Tokių giesmių labai lengva būtų apšciai pasigamint, jeigu kas į uolelius, turintis gražų balsą ir mokantis dainuot, įgiedotų melodijas. Siuom žygiu Amerikoje lankosi (regis ar ne Brooklynė dabar esąs) lietuvis M. Petrauskas — artistas ir mokąs gražiai dainuot. Kas tuomi interesuojasi, gali su juom susirašyt ir netik sau galėtų, paprašęs p. Petrausko, pasirupint lietuviškų melodijų, bet da ir visuomenei jų pagamintų. Beabejonės, p. P. ant to sutiktų.

— „Kovos“ 34-ame N. yra pajudinta klausimas — įsteigti Amerikoje, prie kurios nors mūsų organizacijos Darbo Biurą. Jo tikslas būtų sujieškoti lietuviams, ypatingai šviežiai iš Europos atkeliavusiems, darbą. — Idėja tai prakilni, bet mes bauginamies, kad ji bus ne įvykdoma. Darbas Amerikoje, kaip vienas statistikas pasakė, yra užkeiktas paukštis: čia jis yr, čia jo nėra. Siandien čia jo reikalauja, tai nėra. Rytoj reikalauja darbininko, ir penki ant mostelėjimo pribūva. Darbo Biurą užlaikyt gali tik išmintingai susitvarkinusi valstija. Pakol kas tokį užlaiko bene vienintelė šalis tolimoje Australijoje — tai Naujoji Zealandija.

## Iš Lietuvos.

**Vilnius. Šnipas.** Tarp lietuvių, darbuojančių visuomenės labui, 1906 metais pradėjo sukintis koksai tai Benediktas Pavlovskis, paeinantis iš Kauno gubernijos (rodos nuo Panevėžio) valstiečių. Pavlovskis irgi nuduodavo „visuomenės veikėją“ ir dagi „revoliucionierį“, todėl kai kurių lietuvių tarpe įgijo užsitikėjimą, ir buvo prileistas prie kai kurių paslapčių. Bet neseniai pasirodė, kad tas B. Pavlovskis yra pikčiausias šnipas ir Judošius, kuris, kaip tuojaus pamatysime, susirašinėja su „tikraisiais rusais“ ir policija. Mat į laikraštinių rankas pateko to šnipo laiškas, rašytas „tikrųjų rusų sąjungai“. Tam laiške B. Pavlovskis rašo apie tai, jį kaip sutiko 1906 metais Peterburge vienas lietuvis mokytojas, kaip paskui jį tas mokytojas parsigabeno Lietuvon ir ragino jį būti revoliucionieriumi, ragino šviesinti žmones ir platinti tarp jų susipratimą, kad Lietuvai ir visoms Rusijos tautoms reikalinga laisvė ir autonomija ir kad jų išgavimui būtina reikalinga nugriauti visa dabartinę valdžią, nes tik tuomet tegalima bus įvesti tikrą respubliką. Tam tikslui gi esą reikalinga vartoti ginklai ir visos aštriosios priemonės. Toliau tame laiške rašoma, kaip jį tas mokytojas parsikvietė į „Lietuvių mokytojų sąjungos“ susižiavimą ir ką tas susižiavimas nutarė. B. Pavlovskis, kaip tame laiške yra rašoma, visos tos kalbos ir nutarimai balsiai piktino, nes „jis prisiekęs tarnauti carui, nesigalėdamas paskutinio savo kraujo lašą“. „todėl, nežiurint į savo gyvasties pavojingumą, užkenkė tų nutarimų vykdinimą“, pačiame gi laiške gale perspėja „tikruosius rusus“ „kas galės būti iš to, jei

gu valdžia nors kiek nusiliais revoliucijoniškoms partijoms, ypač gi svetimtaučiams“. B. Pavlovskis savo laišką užbaigia šiais žodžiais: „Mielasirdingiausio mano caro ištikimiausias tarnas ir vergas Leib-gvardijos 2-sios art. brigados buvęs kareivis, Kauno gub. valstietis Benediktas Stanislavo sunus Pavlovskis“.

Vertėtų kam reikiant to Judošiaus pasisaugoti. A. Y.

— Kunigas Stakalė, apie kurį jau buvo rašoma „L. U.“ kad esąs svietiškos ir dvasiškos valdžios persekiojamas, šiomis dienomis gavo nuo paties caro leidimą gyventi Vilniuje.

— Liepos 24 d. Vilniaus gubernatorius buvo išvažiuojęs į Sventėnų pavieta Sviontekienės dvaran, kur dirbančios ten moteris buvo sustreikavusios. Streikas padarytas Rusų valstiečių sąjungos, kuri ten gyvuoja nuo poros metų.

**Pariebiai** (Naum. p. Silgalių v.). *Ukininkas skriaudikas.* Pariebių kaime gyvena gana turtingas ukininkas Duoba, kuris, turėdamas devyniosdešimt margų žemės samdosi vieną vyrą ir dvi mergas. Šįmet buvo parsisamdęs pas jį koksai tai Bacevičius. Algos buvo susiderėjęs 25 rublius pinigais, pasėti sėmenų pusšepelį (apie 12 rub.), rugių šepelį ir vilnų tris svarus. Mergoms algos vienai 19 rub. pinigais, antrajai regis 22 rub. ir vilnų po tris svarus. Dirbo jie visi pas minėtąjį ukininką veik 5 mėnesius, bet kadangi Duoba spyrė juos prie darbo tamsa nuo tamsos, maitino juos vien tik rugusiu pienu, todėl minėti samdininkai, negalėdami toliau iškęsti, atsitraukė nuo Duobos.

Tuomet Duoba padavė juos teisman. Liepos 16 d. Kidulių valsčiaus teisėjas Novickas nusprendė, kad Bacevičius, už atsitraukimą ne savu laiku,

turi Duobai užmokėti 62 rub., o mergos regis 50 rublių.

Duobos pastatytieji abudu liudytoju turtingieji ukininkai.

Ar teisingą teisėjas padarė nusprendimą, — tegul sprendžia visuomene.

**Didžioji Panemunė** (Zarasų p.). Čia yra grapienės Krasickienės dvaras. Tame dvare nuo baudžiavos laikų tarnavo trys ardinareikai. Vienas jų miškų sargas Čaplinskas betarnaudamas grapienei buvo žmonėms be galo biaušrus — ar pagaudavo kero karvę miške besiganančią, ar sutikdavo ką su kirviu beinantį, tai jau tam nepraleidavo, tuojaus jį skūsdavo. Dabargi virto kiti laikai. Mat kuomet pasenėjo, tai grapienė jį išvarė į svieta šunų lodinti. Dabar jis be duonos kąsnio vaikščioja tarp tų pačių žmonių, kuriuos pirmiaus skausdavo. Žmonės, kad ir primena kartais jam jo darbus, bet vis gi numirti iš bado neduoda. Antaras Klemka senatvėje bekalėdodamas mirė, trečias prisiprašė parapijos špitolėn.

Teip tai visados dvarininkai daro — iščiulps iš žmogaus paskutinį gyvenimo lašą, paskui liepia iš bado mirti. Paklausk kokį elgėtą, kur jaunas būvai — daugiausiai vis atsakys dvare tarnavęs.

**Glėžiai** (Panevėžio p.). *Dvarų darbininkės streikuoja.* Birželio mėnesyje pono pulkauninko Voiciackio dvare sustreikavo dvarbernių žmonės. Pareikalavo, kad ponas pulkaunininkas brangiau joms mokėtų už darbą. Iki streikui mokėdavo už dieną po 20 kap. po streikui gi po 25 kap. Dabar darbininkės vėl manostreikuoti ir reikalauti po 30 kap. dienai. Nekuris Pimpė, norėdamas ponui geriau įtikti, gaudino moteris visokiais budais, bet jos nepaklausė ir varė savo darbą.

Pas mus rugiai užaugo gražus. Javai irgi nusisėkė.

**Kriaunos** (Abelių valsč., Zarasų pav.). Čia yra žmonių mokykla, užlaikoma valstiečių lešomis. Mokytojas jau nuo kovos 1 dienos lietuvis A. Busilas. Mokykla ši statyta 40 metų atgal ir padėjimas, kaip mokytojaus, teip mokyklos kuoblogiausias. Žiemos laike mokytojui reikia vaikus mokyti kambaryj ankštame, tamsiame, su pusiau supuvusiomis sienomis ir milžinišku neprikurenamu pečiumi. O kas užvis blogiausias, tai kad mokyklos grindys plytinės. Mokytojaus du kambariu (tame pat bute) irgi ne geresni ir ne švaresni už mokyklą. Sienos perdėm skylėtos, teip kad vėjas liuosai švilpia per tas skylės. Malkų 3 sieksnius duoda valdžiai iš izdo miškų, teip kad valstiečiams tiktai reikia suvežti. Na ir suveža! Vieton trijų sieksniu mokyklai tenka viens arba du. O kur gi daugiau? O gi pakelyje dingo. Mat seniunas sau pasiliko rąščiuką, kits daugiau, o da kits „valsčiaus ponas“ ar „užveizėtojas“ mokyklos ir daugiau čiumpa. Prie mokyklos irgi nėra jokio sargo (nė pinigų jo nušamdymui), kurs padėtų mokyklą apruošti. Teip kad mokytojas turi būti milžinu, kad galėtų visus darbus atlikti — ir mokytojaus, ir virėjo, ir ruošiko, ir malkų skaldytojaus (mat malkas duoda neskaaldytas). Lietuviškos knygos mokyklos skaitykloje nė vienos. Paprašius mokytojui pas „vibornus“ tam tikslui pinigų, buvo atsakyta, nes, girdi, kas eisias, tas nusipirksias. Mokytojui da daug šunybių reikia nukentėti iš viršaičio ir pačtoriaus pusės arklių dėlei. Mat čia pačtorius turi duoti mokytojui pareikalavus arklių, bet mūsų mokytojas, retai arklių tegauna. Mat višaitis ir pačtorius, tai giminės, na, ir žinoma... ran-

ka ranką mazgoja. Teip kad mūsų mokytojui prisieina arba pėsčiam keliauti, arba samdyties arklį savo pinigais. Kas žin ar neprasidės tik vaidai tarp mūsų „valsčiaus ponų“ ir mokytojaus. Mat, pastarasis žadąs skųstiesi augščiaus ir laukias tik progos.

Toks tai padėjimas mūsų mokyklos ir mokytojaus. Teip tai Kriauniečiai rupinasi savo mokykla ir teip prižiuri veikimą savo išrinktųjų „valsčiaus ponų“.

**Zarasų kalėjimas.** Jau šeštas mėnesis, kaip čia sedi politiškas kalinys B. Lapienis. Jis jau trečią kartą kankinamas. Sveikata jo susilpnėjo, nes kalėjimo valgis visai blogas, iš namų gi nieko nebegauna.

Labai liudna, kad nėra kam juo pasirupinti.

**Užventų (Šiaulių p.) klebonas** pats be parapijonų sutarties pradėjo rinkti pinigus bažnyčiai. 1905 metais uždėjo žmonėms mokesčius po 20 kaip nuo dešimtinės. Paskui, pasikalbėjęs su miestelėnais, nutarė imti tik po 10 kap. Bet klausimas, kodėl kunigas nerenka pinigų lygiai ir nuo ponų? ... Juk ponai irgi lygiai su valstiečiais bažnyčia naudojasi.

**Liudvinavas (Kalvarijos pav.).** Liepos 21 d. čia buvo antras iš eilės lietuvių vakaras, surengtas „Sviesos“ draugijos. Buvo lošiama Smalsčio „Nutrauko“ ir Čechovo „Jaunikis“. Sulošė gana gerai. Gaila tik, kad vienas artistas ant scenos girtas išėjo. Nežiurint į lietuvių ir purvyną žmonių susirinko daug. „Liet. Ukininkas“.

**Vilnius. Karo teismai.** Liepos 23 ir 24 d. vietiniame karo apskričio teisme buvo nagrinėjama 15 žmonių byla. Kaltino juos daugelyj užpuolimų, padarytų Rygos paviete.

Siems nusprenta mirties bausmė, dviems — katorga ligi gyvos galvos, keturiems — katorga ligi 4 metų. Du išteisinta. — Liepos 25 d. to paties teismo išneštas sprendimas pakarti du žmogus, kuriuos kaltino, buk norėję užmušti dviejų miestsargių.

Neužilgo laukiama tame teisme da daugiau bylų, tarp jų daktaro J. Brundzos. Kelios dienos atgal jis atgabentas iš Suvalkų gubernijos kalėjimo, kur išsėdėjo ligi šiam laikui nuo pavasario. Atvežė Brundzą, kartu su kitu kaliniu, abu surakintu geležiniais retežiais. Liepos 25 d. įduotas jam kaltinamasis aktas.

**Amato mokykla.** Vilniuje greitu laiku manoma įsteigti lietuvių amato mokykla: tarp kit ko ten bus mokinama siuti drapanas (drabužius), kaip vyrų, teip ir moterų. Mokyklon busią priimami vaikinai ir merginos be skirtumo tautos. Vaikai da be to busią mokinami skaityti, rašyti ir pirmųjų aritmetikos žinių.

**Kauno kalėjimas.** Liepos 23 d. kilo čia snūšimai. Vienam kaliniui buvo paskirta už kokį tai nusikaltimą bausmė — karceras. Kalinys atsisakė geruoju eiti į karcerą. Tada jį norėjo prievarta nuvesti. Sužinoję apie tai kiti kaliniai, pakėlė trukmą: emė belsti duris, laužyti lovas, daužyti langus. Nurimo kaliniai, tiktai atvažiavus gubernatoriui. Buvo padarytas tardymas, per kurį išsiaiškino baurus kalėjimo vyriausybės pasielgimas su kaliniais. Kaliniams pažadėta prašalinti apsiireiškusias kalėjimo tvarkos ydas ir nubausti kaltininkus-perdėtinius.

**Pagiriai (Ukmergės pav.).** Didžiųjų sujudimų laike 1905 metais, čia buvo išplėstas monopolis. Buvo susekti kalininkai ir atiduoti

teisman. Keturi jų Staševičius, Bilinovskis, Gritenis ir Kalinovskis nubausti keliais metais areštantų rotomis. Du iš tų nubaustųjų Alf. Staševičius ir Ant. Bilinovskis padavė carui prašymą, nuzemintai melzdami, kad jiems dovanotų bausmę. Jie prisipajįsta plėšę monopolį, bet sakosi darę tai pakurstyti kokio tai studento Budrevičiaus, kuris dar gi buk prievarta ir gazdinimu juos prispyręs teip pasielgti. Užbaigdami savo prašymą, jie prisizada ateityj tikrai tarnauti sostui ir tuo išpirkti savo kaltę...

Teismas jų buvo gegužio mėnesį Panevėžyje. Gynė žinomai advokatas Fridmanas; jis ir parašė jiems tą prašymą, kuriame viskas verčiama ant kito žmogaus galvos. Reikia da pastebėti, kad kitu du nubaustuoju Gritenis ir Kalinovskis po tuo prašymu pasirašyti griežtai atsisakė.

**Pilviškiai (Suvalkų gub.).** „Valstiečių judėjimas“. Butkiškių kaime Griškabudžio v. sukilo ukininkai prieš S. Kasakaitį. Subruzdmo mokestis už sodybas pakelti nuo turto: mat, Kasakaitis daugiau žemės valdo, tai jam ir puola didžiausia našta. Išgirdęs kaimynų sujudimą, emė plusti: „Tiems rupužems plecininkams nedovanosiu, aš tuos agitatorius įsodysiu“. Tuoju padavė skundą policijos viršininkui, buk kaimynai „buntavojęs“, renka aukas socialistams ir tt. Viršininkas šaukė ant tyrinėjimo viso kaimo ukininkus. Kitiems ne teip pasakojant apie dalyką, pašaukė K—tį pasiteisintų. Taigi, šį kartą K. nelaimėjo

**Erzvilkas (Ras. pavieto).** *Kunigas ar šnipas?* Vienu nedeldienį keli jaunikaičiai, sėdėdami ant šventoriaus, skaitė ką tik pasiėmę iš krasos laikraščius. Ėjo pro šalį kunigas. Pribėgęs prie jų, pra-

dėjo šaukti, kad šventorius — šventa vieta, kad čia reikia melstis, o ne skaityt. kad tokiems vaikpalaikiams da per ranksti skaityt laikraščiai, kad jis neprileisiąs žmonių prie tokio ištvirkimo ir tt. Išdirbęs jaunikaičius ir pamatęs, kad jau aplinkui renkasi žmonės, kunigas paklausė jų pavardžių. Vienas vaikinys atsakė: „O kam kunigui reikia žinoti mūsų pavardės: ar gal policijai norėsi mus išduoti?“ Su pykęs, kunigas pradėjo klausinėti kitų žmonių, kaip tų jaunikaičių pavardės, bet ir nuo jų nieko neišgirdo. Tik nemanyk, skaitytoju, kad tuo viskas būtų užsibaigę. Kuriam laikui praslinkus po to atsitikimo, tie jaunikaičiai gauna nuo Jurbarko žandaro užkvietimą atvažiuot pas jį. Ir ką gi jie ten išgirdo? Žandaras, kaip ir kunigas, pradėjo barti jaunikaičius, kam skaitą laikraščius ant šventoriaus, kam nepaklusnųs, kam lemką elgties ir tt. Ant galo pasakė, kad jie gali padėkavoti savo kunigui, kuris teip rupinąs apie pavestąsias jo globai aveles.

„Žarija“.

## Marijavitai Lietuvoje.

Da neužbaigė Lietuvos kunigeliai prakeikt socialistus, štai pasipainiojo nekokie marijavitai. Ir vėl keikt, keikt ir keikt tuos nelaimosinos marijavitus. Na, jie ir verti prakeikimo, nes, sako — marijavitų kunigai ne už palaidojimus, ne už šliubus, ne už kitokius bažnytinius patarnavimus nieko nejema.

Čia visai nieko ne nerašyčiau — tesizina! Bet, kad Lietuvos kunigai per keiksmus iššaukia baiesią fanatikų neapykantą ant žmonių marijavitams prijaučiančių, net ir praliejimus kraujo surengia, tai jau su tuom sutikt nebegalima.

Da Lietuvoje marijavitų beveik nieks gerai ir nematė, o jau „tikrieji“ katalikai pliauskia apie anuos negirdėtas svietepaskalas. Prasimanė, kad marijavitai laiką už Paneleš SS. kokią ten kekšininę Kazlauckienę. Toji Kazlauckienė pagimdysianti Antikristą. Kaip tik kas marijavitu tampas, tai jam tuojaus ragas ant galvos užaugas, ir tt. ir tt.

Kas tokias paskalas leidžia ir platina, tai nesunku suprast. Čia prisideda tie patys, kurie iš Dievo žodžių skelbinyčias beria baisius žiupsnius pra keiksmų ant žmonių galvos. „Saltinis“ beveik aiškiai šaukia ir nurodo, kad marijavitus reikia išnaikint ant nieko neatsižvelgiant. Dabar fanatikai aptartą žmogų marijavitizme gatavi sudraskyt.

Mačiau Bartninkuose (Suvalkų gub.), kaip „tikrieji“ katalikai užpuolė ant niekuo nekaltos merginos. Apdraskė ją ir jos knygą suplėšė su gaujos pasiutimu. Užklausus man: ką ji padarė, — atsakė, kad ji esanti marijavitė, nes jas knygoje esanti atpiešta boba prie altoriaus laikanti mišias. Prašiau parodyt tą knygą. Pasirodė, kad ta knyga yra labai sena, senesnė ne tik už marijavitus, bet ir už pačią merginą. Tai visiems žinomas „Aukso Altorius“, kuriame mišiaunose yra atpiešti paveikslėliai ir, ant nelaimės, viename kunigas laikantis mišias labai panešėjo į bobą. Ir už tą nabagė mergina turėjo nukentėt!

Šiaip jau, apskritai jėmant, marijavitų mokslas Lietuvoje nelabai tarpsta.

*P. Eidukaitis.*

### Lietuvizkai Jaunuomenėi.

Paskutiniu laiku aplaikiu tiek laiškų nuo lietuvių norinčių pradėti eiti mokslan su užklansimais apie Pittsburgo

Akademiją, jog man nebuvo galima visų atsakyti ir todėl tarsiu viešą žodį užganėdini-mui reikalavimų mano draugų ir besiinteresuojančiu mokslu.

Akademijoje mokslas prasideda 5 d. rugsėjo. Už mokslą reikia mokėti \$120.00 ant metų (9 mėnesiai) akademiškame ir moksliskame departamente, o 100.00 komercijališkame.

Pragyvenimas ir buveinė priklauso nuo paties studento: jis gali gyventi kur jam patinka ir verstis kaip jis nori. Mokslas tęsiasi nuo 8:45 iš ryto iki 3:10 po piet, liuosame laike gali dirbt kur nori, bile savo lekcijas priderančiai prirengęs ateisi ant rytojaus. Darbą tokiame mieste kaip Pittsburgas vis galima tai šen tai ten gauti, bet studentas norintis pastot į Akademią, turi jausties save pakaktinai stipriu vakarais ir subatomis (tą dieną nesimokiname) uždirtbti mažiausiai \$400.00 kurie yra reikalingi su mokslu, aprėdalais, knygomis, instrumentais laboratorijose ir pragyvenimu.

Įstoti į Akademią galima ir neturint augšto mokslo, bile bent kiek angliškai kas moka; vienok tada reiks išbuti „Preparatory“ į porą metų, kol galėsi pastot į akademišką, arba moksliską skyrių, o vienus arba pusantro — į komercijališką.

Pas mus nėra dvasiška Akademiya, kaip nekurie rašydami išreiškė norą likti kunigais, bet abelnai svietiška įstaiga prirengianti jauną žmogų prie darbo komerciškame sviete arba suteikianti tiek mokslo, kad vyrai arba mergaitės gali lengvai pastoti į tokius universitetus, kaip: Harvard, Yale, Corneill, Princeton, ir kitus. Pabaigęs Akademią negali buti daktaru, advokatu arba inžinierium; norėdams palikti tokiu turi lankyti dar bile kokį universitetą mažiau siai per trejus metus. Iš Aka-

demijos gi gali išeit vien: buk-galteriai, stenografai, mechaniški paišytojai arba mokytojai publiškų mokyklų. Mokinčiai iš akademiško skyriaus norintis tapti advokatais gali lankyti lekcijas „Tiesų skyriuj“, kurios tęsiasi nuo 4 iki 6 vakare. Pabaigęs tą skyrių į trejus metus bus prileistas prie baro Pennsylvanijoje, jeigu išduos valstijos kvotimus (egzaminus); bet norint tapti daktaru arba įtekmingesniu advokatu, turi jieskotis sau universiteto.

Mokslo sistema ir mokyklos vardas yra geri; bet kaštai kurie yra surišti su šiaja mokykla nesųkį atsiliepia labai skaudžiai, ir todėl aš lietuviams, norintiems pastot į mokyklą, patarčiau susinešti su draugais valparaisiečiais; nes nors ta mokykla neturi tokio vardo kaip Pittsburgo Akademiya, vienok darbininkams yra prieinamesnė. O kas labiausiai, ten yra jau burelis lietuvių; todėl ten liksmiau, negu čionai, kur aš esu viens pats tarp anglių, airių, žydų ir kitų. Vienok kad kitiemet (1908 m.) tikiuos pabaigęs ir gausę dipliomą iš akademiškojo skyriaus, todėl nesitikiu mokyklą mainyti, ir nors su vargu, laikysiu iki galo.

Norintis gaut Akademijos kataliogą, parašykite krasos kortelę stačiai į Akademią, reikalaudami jo, o jei kas važiutu, ko nesitikiu, tai pra-neškite man, kad galėčia pasitikti.

*F. J. Bagočius,*  
Pittsburg Academy,  
Pittsburg, Pa.

### Kur girtuoklystės priežastis?

„Žvaigždės“ 30-ame N. — kun. A. Miluko organe tilpo straipsnelis po antgalviu „Kame priežastis“. Jo autorius, p. Skurdas labai gailiai apdejuoja Amerikos lietuvių ir

abelnai lietuvių, kad esą paskendę girtuoklystėje. Su tuom reikia sutikt. Dalykas jau be jo prirodytas. Bet štai iš ko reikia pasijuokt. Jis, to straipsnelio autorius, nurodo, kad lietuvių girtuoklystės priežastis esą dvi: 1) socialistai, 2) lietuvių atšalimas nuo katalikiškųjų raštų. Taip maždaug išcina sutraukoje jo pravimų.

Nenoriu eit su „Žvaigždės“ raštininku į argumentus. Jis mato, bet nenumano.

Autorius nupeikia smukles (saliunus) ir nurodo jų pragaištingas pasekmes. Tas labai teisingai. Bet, kasgi smuklės daugiaus lanko?

Eik skersai ir išilgai Suvien. Amerikos Valstijas, perkratyk smukles, — ką jose rasi? Stai ką: „gerus“ parapijonus, „gerus“ katalikus, „Žvaigždės“ skaitytojus ir kunigų garbintojus. Ką ten girdėsi? Girdėsi, kad vyrai, tie visi „gerieji“, vos liežuvį beapverzdami, stori moka pakeikt cecilikus ir bedievius.

Na, o p. Skurdas sako, kad smuklėse esą cecilikai. Čia ir vaikas supras, kame teisybė. Kaip gi cecilikai keiktų cecilikus?

Suprantama, yra tokių, ką ir cecilikais budami yra didžiausi girtuokliai. Bet tie „cecilikai“ tai cecilikai ir yra, o ne socialistai, kuriuos p. S. kaltina girtuoklystės platini-me. Tokių cecilikų yra ikvalios tarpe „gerųjų“ bile vieno kunigo avelių. Yra tai kuniginiai cecilikai, arba jeigu ne tokie, tai pseudo-socijalistai, kurie su socializmu nieko bendro neturi.

Aš tvirtinu, kad girtuoklystė labiau išsiplatinusi tarp paklusniųjų kunigams avelių.

Kad tokie nemoka atskirt blogą nuo gero tai ne socialistai kalti. Socialistai neliepia eit į karčemas, bet ragina skaityt raštus, knygas ir švietis. Nėgi jie ragina ar gina

nuo bažnyčių. Socialistai turi kuom geresniu užsijimt, — jie susiėję skaito, rašo, protauja, šnekučiuojas, lavinasi, mokina viens kitą. Jie nesėja keršto, nėgi duoda blogų apsiėjimų pavyzdžius. Jie rupinasi visais ir visa žmonija; aplanko skurdžiaus grįtelę, apgailistauja jo vargingą gyvenimą ir nurodo jojo vargų priežastis.

Argi gali nuo tokių žmonių girtuoklystę platintis? Kožnas sveikų nuomonių atsakys, kad ne.

Dabar pažvelgkim į kitą pusę.

Kas kelia tarpe lietuvių neapykantą ir kerštus? Argi socialistai sukėlė skerdynes ant 18-tosios gatvės Chicagoj, užpereituose metuose, prie bažnyčios? Ar socialistai pralėjo kraują anais metais Philadelphiaj lietuvių bažnyčioje? Argi ne pats kunigai — „Dievo tarnai“ pasisamdę policiją užpiudę jaja savo aveles kad neduoda pinigų? O kur tie siundymai per pamokslus ir „Žvaigždę“, kad neprijimtų viens kito ant gaspados?

Tai tiek apie neapykantas, kerštus ir muštynes, ir kas jų lietuvius išmokina.

Dabar apie girtuoklystės priežastis. Pasiklausykim mūsų kunigėlių pamokslų. Nėra mokslo apie meilę ir vienybę, nė apie tikėjimo užduotis. Žmonelės girdi tokius pavaišnimus: „jūs galvijai; jūs čebato aulai; jūs pajuodėliai, nigeriai, bernai, — nemokate guodoti dvasiškų vadovų; jūs klausote tų zvangalijonų, masonų; jūs skaitote bedieviškus moksliskus raštपालािकius, kuomet katalikiški alpsta ir trokšta skaitytojų“ ir tt. ir tt.

Dabar, mielas skaitytojau, gali numanyti, kuom gali nusiraminti tie biedni „geri“ katalikai išėję iš bažnyčios, ir užtikrinti savo dvasiškojo tėvo, kad jie lygūs yra aului ar kitam kokiam netikiausiam daiktui? Taigi žiurėk, iš bažnyčios

virsta kuliais į smuklę. Nedėlios vakare „katalikų“ užia pilnos smuklės. Panedėlio rytmetį nueik į policijos stotę, rasi pilną šaltąją bevaitojančių ir besišaukiančių prie Dievo.

Ar tame yra cecilikai kalti? Nenoriu čionai užsiduot specijališku apginimu socializmo, — jis pats savę apgina protingo žmogaus akise. Bet, kad žmonės trokštantis mūsų tautiečiams labo pradeda jieškot girtuoklystės šaltinio ne tenai, kur jis yra, tai negalina užtylėt jo neparodžius.

*P. Elismontas.*

## Politiszkos žinios.

**Persija.** Nuo Turkijos parubežių parėjo žinios į Tahe raną (persų sostinę), kad turkų kareiviai įsibriovė į Kurdostaną, kur daug gyventojų suėmė verguven, sunaikino dikečiai persų armijos ir užmušė generolą Samsam Dowleh ir kitus persų valdininkus nužudė. Nekaltus kaimiečius turkų kareiviai nuožmiai išteriojo, moteris parsigabeno sau, dievnamius išbiaurojo ir daug turtų pajėmė su savim, kitą sunaikino. Likusieji gyventojai per telegramą meldžia savo valdžios nuo turkų apginti; jeigu sako, nuo savo valdžios pagalbos nesulauks, tai šauksis prie Rusijos ir jai pasiduos.

**Ryimas.** Potam, kaip laisvamanių sukurstyta minia apkulė Marinoje aukščiausį katalikų bažnyčios „kunigai-kštį“ — kardinolą Merry del Val, tuojaus popiežius išsiuntinėjo visiems Ryme esantiems ambasadoriams griaudų pasiskundimą, kad Italijos valdžia apleidžia bažnyčios valdininkus. Ypatingai popiežius pabrėžia, kad Italijos valdžia leisdamas socialistams laikyt susirinkimus, einanti sykiu su anti klerikalais. Ką svetimi kraštai darys su užpuldinėjaučia ant dvasiškijos gauja,

peranksti spėt. Greičiau, kad nieko. Ar minias vestų socialistai, ar laisvamaniai, vistiek valdžia tam mažai gali gelbėti. Jeigu mnia ant Vatikano kas kart labiau įpyksta, tai ne kas kitas kaltas, bet pats popiežius, kurs pametęs Kristaus vietinio privalumus kišasi svietiškojon politikon ir veda kitą dalį nesusipratusių žmonių į turtingųjų kliasos ventėrij. Kada popiežius išseina ant politikierių turgavietės, tai neprivalo skųsties kad gauna kumščių ar pliovonų, — ten to ir vieta.

**Haaga.** Tarptautiškoji Sątaikos Konferencija ikišiolai dar nieko svarbaus nepadarė. Klausimas apie sumažinimą ginklavimusi atidėtas iki nežinomų laikų. Kalbėta ir nūrtarta nebombarduot beginklių miestų karo metu. Sumanyta įsteigt nuolatinis sątaikos teismas, ir išbudavot Haagoje tam tikrus palėčius.

**Moroka.** Da 1000 šaulių Prancuzija atsiuntė sukilelius malšyt ir ketina da ir daugiau kariumenės atsiųst, kad tik užgniauzt teip vodingą Europai arabų revoliuciją. Casablancko gubernatorių, kurs pradėjo sumišimus, prancuzai jau sujėmė ir laiko ant vieno savo laivo kalėjime. Siame mieste per suirutes padaryta blėdies ant 1.000.000 dol. ir apie 1000 arabų išmušta.

**Stūtgaertas.** Aštuoni šimtai, aštuonios dešimtys šeši delegatai pribuvo iš viso svieto į tarptautiškoji socialistų kongresą, kurs šitam mieste yra laikomas. Tai pirmas ant Vokietijos žemės, toks kongresas. Tarptautiškojo biuro sekretorius Vanderveldė atidarė kongresą. Bebelis pasakė pasveikinamąją į delegatus kalbą. Jis išdėstė apie Vokietijos socializmo ugį, teipgi jo stiprėjimą Prancuzijoje ir Anglijoje, kur pirmą sykį šimet

pateko socialistų atstovas į parlamentą. Pačioje Vokietijoje, jis nurodė, kad nuo metų 1900 priaugo 250.000 socialistų balsų. Skaitlius susirašiusių į sindikatus Vokietijos socialistų siekia 1.800.000. Užkliudė jis savo kalboje ir skandališką persekiojimą Amerikos anglekasių vadovų, kurių piniguočių kliasą norėjo nekaltus nužudyt.

**Maroka.** Šiek tiek apgalėjusi vietinius maištininkus, Prancuzija prisikalbinusi ir Spaniją, pradėjo reikalaut nuo Marokos karės ministerio Mohamed Gabbaso, kad pavelytų visus suorganizuot, tvarkos užlaikymui, tarptautišką policiją. Tokia policija, žinoma, susidės iš paprastos kariumenės ir nieko daugiau nereikš, kaip nuolatinis laikymas Maroko ant karo meto ir po Europos slegučiu.

**Anglija.** Į čionykštį parlamentą šimet pateko pirmutinis socialistų atstovas. Tai — Viktoras Grayson, išrinktas nuo Colne Valley. Jis yra vienas ramiųjų socialistų. Reporterių kvočiamas pasisakė, kad jis nenorįs kurstyti kliasos prieš kliasą, vienok tikįs, kad dabar Anglija jau pribrendo visko perdavimui į socializmo sistemą.

**Rusija.** Užsirašymai į 3-čiosios Dumos rinkimus baigiasi. Aplamai metus žvilgį matosi, kad liaudis labai mažai Duma teuzsijema, kai kur visai neatkreipia ant jos jokios atydos. Odesoje iš 20.000 rinkimų sryčių teuzsirašė vos 49. Kitur da mažiau rašosi. Žmonės jau iš aukšto sako, kad 3-čioji Duma bus tai duma ponų, dvarininkų ir biurokratijos. Valdžia, kiek galėdama, rinkimus varžo. Su tuom tikslu kiekviename mieste tapė pastatyti valdžios agentai, kurie ves tarp žmonių agitaciją, kad rinktų tik pačius atgalei-

vius ir monarkistus: rašines tie agentai į laikraščius tam tikrus drumstus straipsnius, o išrinkus į dumą pasiuntinius sekies jo kožną žingsnį ir tyrinės prie kokios priguli partijos. Tą viską paskui perduos į Peterburgo policijos rankas. — Nereikia vienok mislyt, kad tokie valdžios žabangai rinkėjus upainios. Jeigu dabar Duma išeis tikrai galeiviška, tai tame matysis tikrai žmonių visišką nuo jos, kaipo politiškos žaislės atšalinimas. Vietoje žaisti, jims liaudis kovoti.

Šioms dienoms suėjo metai, kaip buvo pasikėsinimas ant Stolypino gyvasties, kur bombos suardė čielą villę ir užmušė keletą žmonių. Sukaktuvių dieną caras pasiuntęs Stolypinui telegramą, kurioje rašas: „Aš sykiu siunčiu Dievui dėkavonių maldą, kad išgelbėjo jūsų gyvasį ir meldžiu, kad Jis apvainikuotų jūsų darbus su pasekmėmis“. — Carui su Stolipinu nebeužtenka talkos juodašimčių, tai kviečiasi Dieva. Tokia talka vistiek nepakels iš vargo milijonų žmonių. Ten reikia geros ir teisingos valdžios. Nereikėtų nė carui nė Stolipinui, baugintis bombų, jeigu jie stotų savo rolę, kaip kitų kraštų valdžios.

Ne tikrai revoliucionieriai galabina valdžios tarnus, bet ir šie patį tarp savęs savuosius nudeda. Neseniai Užkaukazinių geležinkelio direktorius Neigebauer apskelė štai kokį parėdymą: „Bėgv paskutinių šešių mėnesių Užkaukazėje prazuvo apie 30 viršininkų nuo piktadėjų rankų. Nors paprastai panašias žudystes primetama revoliucionierių organizacijoms, tačiau yra priežastis, kurios verčia manyti, jog didesnė dalis nužudyta buvo nuo jėškancėjų vietos. Todėl apskelbiu, kad į vietas nužudytų čionai viršininkų nedėsiu nė vieno iš čionykščėjų činauninkų, bet patrauksiu juos iš

gilumos Rusijos“. — Teip aišku, kad nebereikia nė aiškinti.

Kursko gubernijoje užgimė rustų sodiečių maištai. Kaip visur, teip ir čionai, maištiniškai nugiežia apmaudą ant dvarininkų; daug sudeginta šiųmetinių javų laukuose. — Matomai vėl renkasi ant Rusijos podangės juodi debesys.

Rusijos pasiuntinys Norvegų zemeje, Krupenskij, kreipėsi prieš tųnykštės valdžios, kad užkirstų Rusijos revoliucionieriams kelią, kurie ten smarkiai darbuojasi. Neseniai šiaurinėje Norvegijoje susekta didelės rusų revoliucionierių kolonijos. Miestely Kirgenis atrasta spaustuvė, kur leidžia nelegališkus rusiškus raštus ir gabena juos Rusijon. Wardoje tulas rusas publicistas leidžia laikraštį „Murman“, skiriamą murmaniškų pakraščėjų (Aochangelsko gubernijos) liaudiai. Daugely vietų norvegijoje jau padaryta kratos ir rasta uždrusti raštai.

Uzsibaigė byla ant 18-kos politišku sujiminių, patekusių į rankas pabaigoje balandžio ir apkaltintų iš dviepusių: suokalbyje suareštuoti carą ir pristatyti prieš Dumą. Tris iš jų pasmerkta nužudyti per pakorimą, tris po 8 metus kalėjiman, vienas 4 metams į areštantų rotas, penki ant ištreimimo, likusieji paleista. — Sakoma, jog didžiuma iš jų visai nekalti, tas ir „teisme“ buvo priliudyta; bet caro valdžia geriaud tiki savo šnipams ir žandarams, kad tik nelaikyti dykai budelių ir kad tik nužudymais labiau įbauginti savo kilančius žmones.

Rugp. 26 d. Odesoje sujėmė Matiušenką, garsų „Potiomkino“ sukilėlių vadą, ir 29 d. pakorė. Jo kvatieroje rado didelę sumą pinigų, — menama, kad tai revoliucionierių kasa.

Matiušenka po Juodmario laivyno sukilimui buvo pasi-

traukęs į Rumuniją, iš kur tųnykštės valdžios persekiojamas atkeliavo New Yokran. Čionai dirbo geležies pabrūke dvejus metus. Bet, išsilgęs savo tevyinės, sugrįžo Rusijon, kur ir pakliuvo į valdžios nagus drauge su daugeliu kitų revoliucionierių.

**Venezuela.** Anuomsyk rašėm, kad čionykštis aukščiausias teismas spaudžia priešienos Amerikoniškus piniguočius, nes garsingai asfalto („zydiškos smalos“) firmai (New York and Bermudez Asphalt Co.) uždėjo netoli 5 milijonų dol. bausmės. Dabar da drugiau yr kas pasakyt. Tas pats teismas žada nubaust tą pačią bendrovę da 10 čia milijonų dol. daugiau; arba, jeigu nenorės mokėt pabaudos, tai Venezuelos valdžia atims nuo minėtos bendrovės visus ežerus, iš kurių tūnai ji jema minerališką „zydišką“ smalą (asfaltą). Matai susekta, kad ta piniguočių bendrovė sukurstė neseniai buvusias Venezueloj revoliucijas ir rėmė jas pinigiskai, kad tik numest sau priešingą Venezuelos prezidentą Castro. Dėlei tos pabaudos ir dėlei senesnių varžymus asfalto bendrovė pakėlė šauksmą ant Venezuelos valdžios. Amerikos valdžia trissykius patarė, kad tarpe Venezuelos ir asfalto bendrovės būtų išrinktas savitarpinis sątaikos teismas. Bet Venezuela ant to tris sykius nusijuokė. Todėl Amerikos valdžia tariasi eiti su spēka ir priversti Venezuelą kad leistų Amerikos piniguočiams liuosai išnaudoti tųnykščėius ežerus.

**Irliandija.** Anglijos valdžia sujėmė parlamento sąnari tautininką J. Tarrell, atstovaujantį Irliandiją, ir dar 40 kitų jo draugų. Juos kaltina už kurstimą airių prieš centralinę valdžią per prakalbas, su kuriomis neseniai Farrell po Irliandiją važinėjo. Dėl tos

priežasties po visą kraštą iški- lo rustų bruzdėjimai, kurie vistiek Anglijai nieko gero nelemia.

**Koreja.** Rugp. 27 atsibuvo naujo karaliaus apvainikavimas. Apeigos prasidėjo nuo nukirpimo žinomojo budistų kuodo (kokį matom pas ky-niečius pakaušy.) Tą jau trejus metus Japonija norėjo Korejon įvest, bet tik dabar, pilnai ją apvaldžius ir pasodinus ant sosto sau ištikima, paklusnų karalių tą įvykdė. Nuog šiol ir visi korejiečiai priverstinai bus nuo kuodo atpratunami.

## Isz Amerikos.

Senatorius provo- kuoja negrų skerdynes.

Pietinėse mūsų valstijose yra gana dikčiai negrų, kurie baltųjų persekiojami pradėjo organizuotis, kurt savo laikraščius ir kovot už lygias su baltiečiais tiesas. Baltieji jų neapkenčia ir leidžia ant negrų po svieta visokias apšmeižas. Tą daro šovinistiški baltųjų laikraščiai, net ir dvasiškija ir šiaip įvairi pseudo-tautietiški buzaplakiai. Valdžia da vis ikišiolai neva užstojo už negrus. Dabar betgi atvirai skelbiama ant negrų medžioklė. Tam pravedė kelią Pietinės Carolinos senatorius Tillman, kurs rugp. 28 d. Wilmingtone, Del., Demokratų Lygos kliube užsidegęs tvirtino, kad negrai ateis ant baltųjų ir visus išpiausę. Todėl ragino negrus persekiot, jų laikraščius spaust ir nedaleist juodosios padermės žmonių prie lygaus balsavimo. Minėtas kliubas valdiškam kurstytojui už tą padovanojo su aukšine galvuke lazdelę.

P r i b u v o A m e r i k o n b a č k u t e j .

Tulas zydelis, pabėgėlis iš Rusijos, atplaukė New Yor-

kan. Bet kadangi ant laivo turėjo kokį ten prietelį ir susižeidė akį, tat ateivių name nenorėjo jo į Ameriką įleisti ir ketino gražinti atgal. Čionai pasipynė keletas jo čiabuvių draugų, kurie sudėjo pinigų ir papirkė vieną ateivių urėdinką. Tas įdėjo žydėlių bačką ir pririšo prie laivuko einančio į Naująją Angliją. Po kelių dienų žydėlis atsidadė bačkoje į Waterburį sveikas ir linksmas, kad vis tiek iš Amerikos jo neištumė.

#### Laivynas atima angliu.

Gandas pasklydo, jog ant Amerikos rinktų netenka minkštųjų anglių. Dėl tos priežasties šie angliai, kurie daugiausiai pareina iš Vakarinės Virginijos, umai jėmė brangti. Sakoma, kad tą padarė Amerikos laivynas, kurs daug minkštųjų anglių suvartoja: vienas tik laivynas, siunčiamas ant Tykiojo Oceano japoniečių baidyt, reikalaujęs 125.000 tonų. Kitus jis atima mažmožių kuro dar daugiau.

#### Ištruko liutas.

Pittsburge, Pa., rugp. 27. ištruko Lune Parka iš grotos milžiniškos, iš Nubijos atvežtas liutas (levas). Žmonių buvo parke apie 600 ir visi pasileido su riksmu į visas puses bėgti. Liutas nusižymėjo sau auka tulą nebejauną moteriškę. Oną Hueke, kurią ir parmušė ant žemės. Iki jis sulėido į žmoną nagus ir nudraskė drapanas, apstoję iš tolo jėmė šaudyti iš revolverių ir šautuvų. Po 200 šuvių liutas sukrito ir moteriškę dar gyvą nugabeno ligonbutin, kuri ant rytojaus ir pasimirė. Liuto kailis niekam netinkamas, nes visas skylėtas, kaip sietas.

#### Anglekasių sąjunga padžiuvo.

Wyomingo sąjūty anglekasių kuopos pradėjo skystis į savo centrą, kad sąnarių dikčiai susimąžino, o nauji nesirašo, nes nenori mokėti įžanginių 10 do-

lerių. Nutarta todėl sumažinti įžanginę net iki 2 dol.

#### Giedra veja angliu miestus.

Connecticut valstijoje tokia giedra, kad kalnai pradėjo plyšti ir raistai išdžiuvę degti. Nebegalėdamos gyventi nė kalnuose nė raistuose gyvaties, pradėjo ištroškę slinkti į miestus ir įst prie vandens. Apie linkėse New Haven pasirodė ant farmų šnėbzliai barškančiųjų ir varinių anglių. Daugelį žmonių sukandžiojo.

#### Gyvi palaidoti.

Wilkes-Barre, Pa. kasyklėse, No. 14 tunely užgriuvo keletą anglekasių. Kitus išjėmus gyvus, keturių tebejieško ir dabar. Mena, ir suprantama, kad jų teras lavonus.

#### Sugriuvo didžiausias tiltas.

Quebec, Kanadoje, rugp. 22 d. atsitiko didelė nelaimė, — ant Lawrence upės sugriuvo geležinis tiltas, kuris buvo skaitomas didžiausiu ant svieto. Tiltas buvo darytas Phoenixville, Pa. ir ten nuvežtas sustatyt. Nuvažiavo sykiu ir darbininkai, visi amerikoniai. Toje vietoje upė yra labai gili ir labai plati, teip kad maži laivukai negali be pavojaus irstyti. Tiltas turėjo but netoli dviejų mylių su 500 paramščiu. Bebaigiant statyt, su sykiu visas sukniubo ir sukrito į upę nuo 400 pėdų aukštumo. Dirbo ir šėip jau buvo aut tilto netoli 200 žmonių, ir visi jie sukrito. Ikišiolai išjėmė iš gilunų vandens, iš po geležių 90 sugniaužtų lavonų. — Garsi Amerika su savo inžinieriais ir mekanikais!

#### 25 centai už kvortą vandens.

Tokia kaina White Lake (New Yorko valstijoje) miestelio gyventojai perka nuo fermerių atvežamą vandenį. Tą padarė šimetinė giedra. Miestely išsekė visi šuliniai ir upeliai. Retai ir ant farmų be-

ra vandens. Tik ten gaunama, kur dar prieina giliausios vandens gyslos. Ir tie tai fermeriai dabar pradėjo vandeniui vaizbą — veža bačkutes į miestą ir parduoda kvortą po 25 c. Už bačkutę išrenka dešėtkus dolerių.

#### Sako, Marsas yra kitas svietas.

Anuom sykiu, rašėme apie kelionę profesoriaus Lowell į aukščiausius pasauly Andes kalnynus, Pietinėje Amerikoje, kur jis žadėjo patirti apie artimiausią prie žemės planetą Marsą, kuris liepos mėnesy šįmet artčiausia prie mūsų buvo atsikusęs. Lowell savo žodį dalaikė, — jis nujėmė daugybę Marso fotografijų, kurios aiškiai atžymi sniego kalnus ir didelius griovius gyvybių padarytus. Tuomi jis patvirtina savo knygoje, 1906 išleistoje išreikštas pažvalgas, kad ant Marso gyvena žmonės jau daugelį milijonų metų. Viso svieto mokslinčiai sujudo: vieni griežtai tas pažvalgas užginėja, kiti energiskai griežėsi tyrinėti.

#### Žmogžudį gubernatorių nori atpirkti.

Metai kokie atgal tapė nužudytas Kentucky valstijos senatorius Goebel. Umui po to tuojaus pabėgo į Indijanos valstiją vietinis gubernatorius Taylor. Nuožvalga puolė ant jo, ir paskiaus pasirodė teisinga, kad jis nužudė senatorių. Dabar Kentucky valstija niekaip negali gubernatoriaus žmogžudžio sujimt, nes jis gyvena svetimoje valstijoje, tiesa tik už Ohio upės. Net 93.000 dol. davinėja paprakų Indijanos gubernatoriui, kad išduotų žmogžudį, bet tas neišduoda. — Įdomi mūsų valdžia: Haywoodą ir kitus, nors nekaltus anglekasius, pati valdžia iš namų išvogė ir nugabeno kiton valstijon; o šia prisekto piktadėjo neišduoda, nes tas mat valdininkas.

## Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

Cleveland, O. Neseniai atsibuvo musiškių parapijonų triukšmingas piknikas. Triukšmingas tuom, kad svečius tvarkadariai vedžiojo iš darbo vieną po kito. Bet kunigėlis džiaugsmingai sekancią nedėlią išgyrė savo parapijonų pikniką ir nurodė, kaip povyzdį, kad ir visi lietuviai šiteip darytų. Pranešė, kad likę da ir pelno nuo pikniko. Kiek tai neradė reikalingu apreikšt. Ragino da daugiau vis aukant pinigėlių, nes mat da 8000 dol. esą ant bažnyčios užtrauktos skolos. Paskui ragino, kad biedni nesigėdijų savo biednumo, nes teip Dievo esą palikta. Turėius reikią guodot, o ne dergt teip, kaip socialistai daro. — Nesirado, kad kas kunigėlį sakyklėje būtų užklausęs, kodėl jis pats teip nemėgsta biednumo, jeigu tas yra nuo Dievo palikta dora?

*Atys is karklyno.*

Brooklyn, N. Y. Oras biskį atvėso, iš ko žmonelės džiaugesi, kad nors liuosose valandose gauna ramiai pasilsėti.

Darbai rods eina gerai, bet tukstanciai vienok vaikščioja dyki, neturi laimės gaut darbą.

Lietuvių čia gyvena gana apščiai, drąsiai galima sakyti, kad yra apie 20 000. Susipratimas neaugščiausias, ypač moterų ir merginų, kurios šalyp bažnytelės ir vasarą piknikų, o žiemą balių — apie kitką mažai tesirupina. Skaitymu laikraščiu neužsijema, nėgi vaikščioja į viešus susirinkimus. Jeigu buna sumanyta tošt teatrą, tai aktorkų reikią jieškot su žiburiu. Sarmatinasi ir bijo grieko bovyties...

Gal kas pasakys: Kaip tai Brooklynas teip žemai stovi, kur buna tiek prakalbų, teatrų ir kitoki vieši darbai! Vienok tas yra tiesa, ką čia rašau. Tiesa, yra keletas lietuvių ir

merginų ypač iš L.S.S. 19 tos kuopos, ką darbuojasi. Bet kame daugesnis mūsų brolių ir sesučių? Kur tie mūsų tautos žiedai, kame jie, tie žmonijos viltis, o kame!..

*A. Petraška.*

**Springfield, Ill.** Rugpjūčio 25 d. atsibuvo čionai viet. rev. šelp. komiteto parengtos prakalbos. Tarpe vietinių kalbėtojų radosi ir drg. F. Bagočius. Vietinių draugų kalbėjo: J. Dzienius ir J. Klembauckas. Šiedu draugai kalbėjo daugiausia apie skurdų mūsų gyvenimą ir mūsų visokio menčiaus išnaudotojus. Nurodė, kaip mes elgtis privalome jeigu geidžiame geresnio būvio sau ir busenčiai gentkarčiai. Velijo pamesti girtuokliavus, ragino skaityti knygas darbininkiško turinio teipgi ir laikraščius, prigulėti į naudingas organizacijas, kaip tai: S.L.A. ir L.S.S. ir lankytis ant žmoniškų susirinkimų, kur galima išgirsti daug gerų pamokinių. F. Bagočius labiausia publiką užganėdino su savo aiškia kalba. Jo kiekvienas ištartas žodis buvo tartum gyvas ir veržėsi į klausytojų širdis. Jam kalbant, ne vienas iš klausytojų susigriauzdino ir ašaros riedėjo per jų veidus. Kaip jėmė pasakoti apie revoliuciją ir žvėriškas caro tarnų kankynes, sutaisytas dėl laisvės kovotojų, tai net ir toki, kurie carą garbina, snabzdėjo tarp savęs: na, argi štikro caras, Dievo pateptinis butų toksai žmogžudys?.. Toliaus drg. F. Balbėjo apie socializmą ir kapitalizmą. Nurodė tarpe kapitalisto ir socialisto skirtumą, ir kaip kapitalizmas mus nemilaširdingai išnaudoja, kaip kapitalistai išteklįje lėbanja, paleistuviauja, o skurdžius darbininkas — skurde, nedateklįje visą savo gyvenimą priverstas vargti, bei netekus spēkų sau gyvastį užbaigti. Ragino, nors karta

pradėti pažinti savo išnaudotojus, šalintis nuo jų, kaip nuo baisiausios pavietrės laike balsavimų. Savo balsus atiduokime už savo draugus socialistus, kurie rupinasi mus išliuosuoti iš vergijos retėzių. Savo draugus socialistus pastatę valstijos viršininkais, nugriaušime gremėzdų kapitalistų bastilijas ir sutraukysime visus retėzius, ką mūsų rankas, kojas ir protą laiko surakinę. Ragino kiekvienam prisirašyti prie socialistų sąjungos ir pastoti dalimi susipratusių viso pasaulio draugų-darbininkų.

Klausytojai aiškius išvadizėjimus suprato ir, matomai, kad patiko, nes iš tarpo susirinkusių 22 ypatos (16 vyrų, 6 moteris) stojo ir prisirašė prie L.S.S.

Ak, kad tai mūsų lietuvių tauta turėtų daug tokių pasišventusių darbininkų labai kalbėtojų! Beabejonės tada greit mūsų pakiltume ir umai susilygintume su kitų tautų susipratusiais žmonėmis. Drg. F. B. kalbėjo da apie už vis brangiausią tėvynę Lietuvą. Ragina jos neužmiršti, visada su jaja mislimis būti ir jają šelpti nors su našlės skatikėliu. Po teip sujudinančių kalbų suaukavo \$35.55. Apart kalbų da buvo deklamacijos. Deklavo S. Katkevychius eiles: „Pulkim ant kelių Lietuvos sunus“. A. Gavėniūtė, A. Buškiūtė ir O. Karaškiūtė mergaitės deklavo eiles iš „Kovos“. Kvortetas vaikinių pavainavo „Į Kovą“, užbaigiant vakarą visi padainavo sustoję Marseletę „Atsisakom nuo senojo svieto“ ir išsiskirstė apie 12-tą val. nakties. *V. Cernauskas.*

**Brooklyn, N. Y.** Atsilankius į mūsų miestą garsiam dainiui ir muzikui drg. M. Petrauskui, nežiurint nė ant vasaros karščių, gana trumpu laiku burelis lietuvių mylėtojų jau baigia mokintis gana gražią pirmą lietuvišką operetką

„Kaminakrėtis ir Malunininkas“, kuri dabar pirmą kartą Suvienytose Valstijose bus perstatyta ant scenos pilnoje savo originališkoje formoje, su dainomis, muzika ir šokiais, po vadovystę paties autoriaus, M. Petrausko. Minėta operetka bus perstatyta rugsejo 14 d. Tautiško Namo salėje, 101—103, Grand str. B'klyn. Teipgi M. Petrauskas mokina gana didelį chorą maišytų balsų savo originališkų tautiškų dainelių, kurių harmonija, žodžiai ir melodijos apsidreiskė su tikru jausmu lietuviškos dvasios.

Todėl kam bus galima, draugės ir draugai, nepamirškite pasinaudoti proga pamatyti ir išgirsti tokio teip puikaus veikalo, iš pusės dailės dar mums, Amerikos lietuviams niekad negirdėto. Po perstatymo ir dainų bus balius ir šokiai iki anksti rytui.

*J. Nebrėkutis.*

**So. Boston, Mass.** Čio nykščiai lietuviai, ypač draugystės, nesnaudžia. Šv. Kazimiero drėtė, kuri turi virš 300 sąnarių, pasidarbavus „katalikams“ persiskyrė į dvi ir pasidavė teisman. Byla dar nepasibaigė. Rugs. 2 d. rengia abi po didelį „balių“.

Bet Lietuvos Dukterių draugystė darbuojasi turbut smarkiausia. Eina agitacija, kad taikinties prie kunigėlių, kurie irgi žadą „daug gero“ padaryt. Nežinia kam. Įdomu tas, kad vieni iš tų agitatorių priklauso ir prie A. L. S., kiti ir prie L. S. S. „Taikinimos“ prie kunigėlių reikia teip suprast, kad šios laisvos draugystės „vadovams“ parupo paplonint savo išdą, kuriame yra apie 600 dol. Kunigėliui tos derybos labai rupi. Bet iš to gal niėko nebus. Pasekmės tik tokios, kad apie 43 sąnarių atsisiskyrė ir sutvėrė atskirą A. L. S. kuopą. *Lietuvaitė.*

### Laiškai Redakcijon.

Gerbiamoji Redakcija.

Širdingai meldžiu patalpinti šį mano laiškėlį.

„Vien. Liet.“ No. 29 p. Gierioj Augintas juokiasi iš rašytojų ir skundžiasi ant laikraščių (gazietų), kad skaitydamas laikraščius, dėlei daugybės svetimtautiškų žodžių negali suprasti ką skaitas. Žinoma, tokių nesuprantančių gal ir daugiau yra, tik kiti, nedrįsdami save skelbti nemokjtais, tyli. Taigi mat ir skaityti reikia mokėti, negana skaitymui rgides pažinti ir suslebizavoti. Nuo svetimtautiškų žodžių, juo dabar, civilizuojančios, niekur negalima išbėgti. Ak jau yra manoma, kad su laiku viso pasaulio tautų žmonės viena kalba kalbės. Ai, kaip tada bus lengva gyvent! Juk svetimos kalbos pramokti trijų metų reikia. O kiek darbo ir smegenų džiovinimo! Teipgi daug darbo reiktų, kad nukalti lietuviškai visus civilizuotoje kalboje ir spaudoje vartojamus tarptautiškus žodžius juo, kad tarptautiško vieno žodžio išreiškimui reikia viso sakinio susidedančio iš keliolikos žodžių. Tad, man rodos, bus daug parankiau priijinti svetimtautiškus žodžius seniai kitose kalbose vartojamus, negu kalti tokius jau lietuviškus. Kitose civilizuotesnių tautų kalbose, ypač spaudoje, yra vartojama tarptautiškų žodžių suvirš 150.000 (šimtas penkiosdešimts tūkstančių). Lietuviškoje spandos kalboje, žinoma, kur kas mažiau tokių žodžių vartojama, bet kas dieną jų briaujasi daugyn ir daugyn. Kitų tautų žmonės turi gerus ir didelius „Tarptautiškų žodžių aiškintojus“, kurie prieinami ir mokslus einantiems lietuviams, o mažai mokjti lietuviai, neturėdami mažiausio tokio žodynėlio, skaitydami laikraščius širsta ant rašytojų ir laikraščių



patalpinusių nesuprantamų žodžių.

Aš, tai seniai patėmijęs, su-taisiau pigiai žmonėms priei-namą žodynėlį, kurį užvadinau „Aiškintojas politikos žodžių žmonėms“, pusl. 32. Dabar jieškau leidėjo, kuris nuo ma-nęs jį žmoniškai nupirkęs išlei-stų. Stengdamasi sutaisyti žmo-nėms suprantamai ir aiškiai triusiau net tris mėnesius. Ja-me telpa, žinoma, nevisi terp-tautiški žodžiai, bet tankiai vartojami lietuviškos spaudos kalboje.

Norintis išleisti, susižinoti su manim gali per „Vien. Liet.“ redakciją.

Su žemiausia pagarba  
Vilnius, Rūgp. 6 (24) d. 07.

K. Stahls.

### Klaidų atitaisymas.

Præjusiam (35) V. L. N. įsi-briovė keletas klaidų, tarpe jų manome reikalingu pa-taisyti šias dvi stambesnesias:

1. „Laiškuose Redakcijon“, trečia skiltis, eilutė nuo vir-šaus 7-ta, žodis „Pinkting“, turi but „Rinkting“. Ten pat, eilutė 16-ta, po žodžių „Ru-tos“ išdas arti (arti 180 fl.), tęstis šiaip: „išties nežine kur dingo (it akmuo juroje).“

2. Straipsny: „Nauji perse-kiojimai Amerikoje spaudos ir žodžio“, skiltis 2 ra, eilutė iš apačios 18-ta, turi but skai-toma: „Juos visus nubaudė sykiu jemant apie 150 dol pa-baudos.“

### Isz visur.

Milane, Italijoje, valdžia už-areštavo „Sopulingos Marijos švenčiausios“ klioštorių. Mat susekė, jog po zokoninkų prie-danga buvo prijiminėjamos jaunos mergaitės ir mokina-mos negražių darbų. Daktarai atrado net kudikius mergaites užkrestas veneriškėmis ligo-mis. To klioštoriaus visą vy-

riausybę ir daktarą Don Riva-suareštavo, o vyriausis kuni-gas Longo pabėgo Amerikon. Sako gyvenęs Cincinato mie-ste. — Matysim ką sakys apie to klioštoriaus šposus mūsų „Žvaigždė“ ir „Šaltinis“!

Italijoje, labai subruzdą anti-klerikalai (laisvamaniai, anar-kistai ir kt.) Netiktai varo priešingą prieš popiežių agita-ciją, bet dar pradėjo ir ypati-škai užpuldinēt popiežiaus urėdninkus. Rūgpjučio 17 d. Gaudoltoje minia užpuolė ant kardinolo del Val ir iki po-licija įstengė atimt, gana pa-vojingai apkumščiavo.

Rusijos valdžia atstatė nuo geležinkelių tranystės visus in-teligentus. To pasekmės tuo-jaus pasirodė. Nepraėina da-bar dienos, kad ant geležinke-lių neatsitiktų kokia biauzybė. Jau negana to, kad geležin-kelio tarnams užduota šnipi-nēt ir užpult ant neprielankių valdžiai žmonių, dar nestoka ir kriminališkų darbų. Prade-da užpuldinēt ant vaziuojan-čių pasazierių-moterių. Teip, ant Nikolajevskos linijos tulą merginą po kelis syk išgėdino, į kambariuką įsitraukę kondu-ktorai. Dar ant stočių susto-dami kviezdavo vidun savo sė-brus telegrafistus „pavaišint“. Ant piet-vakarines linijos ir gi toks pat buvo atsitikimas, kur pusgyvę, sukoneveiktą merginą valdžios „geri tarnai“ išmetė po traukinio tekiuniais.

Stuttgarte, Vokietijoje, da-bar yra laikomas viso svieto socialistų kongresas. Viso la-bo suvažiavusių atstovu yra 886 ypatos (tiek daug dar nie-kados socialistų kongresuose nebuvo). Vokietija nusiuntė 300, Anglija 130, Prancuzija 90, Austrija 80, Rusija 50 Šie kraštai, kaip: Šveicarija, Če-kai, Vengrija, Italija, Bulga-rija, Ruminija, Švedija, Uliau-

dija, Argentina, Pietinė Ap-rika, Australija ir Japonija nusiuntė po mažesnį skaitlių. Iš Šiaurinės Amerikos nuva-ziavo 21 atstovas. Jeigu tiesą Amerikos dienraščiai rašo, tai šis kongresas nauju keliu eina, nes užgyręs generališkąs reiką, ką per čielą metų eilią vis po karštų ginčų atmesdavo.

Neseniai užsibaigusi Idahoje byla — kurioje buvo norė-ta anglekasių vadovus pakart, davė progą visos darbininkams pasaulės išjuokt Amerikos ka-pitalistus ir valdžią, ir nurodi-nēt, kokia Amerikoje yra tei-sybė. Net ir socialistų kon-gresas, kurs dabar atsibuva Stuttgarte (Vokietijoje) Ida-hos bylą apšnekėjo. Garsus literatas ir socialistas, p. Be-belis, teip kongrese pasakė: „Šita byla visam svietui paro-dė, kad Suvienytose Valstijose laisvė, įstatymai ir teisybė ti-ktai ant popieros tėra. Tokie atsitikimai pažadys Amerikos darbininkus ir paskatys pada-ryti teip, kaip jų sądraugai padarė Anglijoje — kuodau-giausiai nusiusti Vašingtonan savo atstovų“

Garsus Amerikos novelistas — Upton Sinclair, autorius teip plačiai žinomos knygos „Raistai“ (The jungle), para-šė naują knygą, — novelę po titulu „Darbininkiškoji re-spublika“ (Industrial Repu-blic). Kada Vokietijoje ta knyga pasirodė, tai valdžia tuojuo ją konfiskavo, — mat-ėšą straipsniai „įžeidžiantis“ kaizerį Vilių. Dabar Vokieti-joje žmonės skaito vertimą tos knygos su išmestais strai-psniais. Lygiai kaip anais metais Maskolijos žmonės skaitydavo Tolstojaus „iščy-stytus“ raštus. Kas norėdavo pilnus gaut, tai turėdavo nu-sipirkt kitose šalise išėjusius vertimus.

### Atviras laiškas.

Kadangi netekęs buvau at-likti ir lengviausią fizišką darbą, kadangi ir protiškai buvau nusilpnėjęs iki žemiau-sio laipsnio nežinystės ir jau-nystės klaidų dėlei, suardžiau sau sveikatą.

Kadangi nors daugelį gydy-tojų visokios rūšies aplankiau ir net iščius metus jų vaistus vartojau, vienok be pasekmės: netik nepagerėjo sveikata, bet jaučiaus kaip trepais slen-ku žemyn.

Plakimas širdies ir suirimas nervų įkiriai kankino, kaip ir graužimas strėnuose, svaigi-mas ir skaudėjimas galvos, kad net akys temo. Lytiškos dalis buvo baisiame padėjime, sulyg pajiegtų, suvytus. Ant krutinės kaip akmuo gulėjo, o gerklėj kaip pilna klejų, trumpas ir sunkus kvėpavimas vidurių nederbimas, diegliai kojose ir inkstuose, lygiai gi-slose, kaip į žemę mane trau-kė nusiminimas: ištikro vely-jau sau geriau numirti, ne kaip teip gyventi.

Tokiame stovyje esant, kreipiausi prie Profesoriaus Dr. Collins Medical Instituto, ap-rašydamas savo ligos kenkimus kaip viršui, ir kaip iš ten ap-turėjau atsakančius pamokini-mus ir tikrus man pritaistytus vaistus, tad vartojant juos, pa-sijutau esąs, kad mano orga-nizmas atgauna pajiegas ir visos suvytusios dalys priima savo pilną išsivystymą, o pra-slinkus kelioms savaitėms, pa-silikau pilnai sveikas kaip naujai pasaulę išvydęs, tad ir laikau sau už prievolę ištarti savo širdingą ačiū už gerą ir sąžiniškai pamatišką sugrąž-nimą sveikatos ir visų vyriškų pajiegtų, per šį atvirą laišką, kad panašiai ligomis vargina-mi draugai žinotų kur rasti pa-gelbą sveikatai, leiduos viešai pranešti. Dr. E. C. Collins vertas didžiausios pagodonės už moksliskus, daktariškus darbus.

Su pagarba,  
M. Papavicia,  
1539 Beak str.  
Terre Haute, Ind.

### Kaip Belgijos darbo žmonių savo reikalus aprūpina.

(Užbaiga).

Suprantama, kad šiame trumpam piešinyje sunku pilnai aprašyti Belgijos sąveikminių (kooperatyviškų) draugijų išsiplatinimą. Nors but sekanti skaitlinė šiek tiek prigelbės suprast aprašomąjį dalyką. Begy metų 1906, Belgijos sąveikminės draugijos per metus išpardavė savo tavorių apie 32.000.000 (trisdešimts du milijonai) frankų, iš tos sumos uždirbtasis pelnas tapė sugrąžintas draugijų sąnariams; viso labo jie gavo pelno 3.000.000 fr. Šita suma buvo išdalinta tarpe 120.000 ypatų, kurios prigulejo prie sąveikminių draugijų. Kitaip tas pelnas būtų patekęs privatiškiems vertelgoms. Prieg tam draugijos turi įkūrę kitokias įvairias pramonės, kaip tai: bravarus, keptuves, pieninỹdas ir tt. Nuog šitų pramonių per tą patį metą pelnyta apie 1.500.000 (pusantro milijono) frankų. Bet jų nuopelnas dar ne tame, tos sąveikminės draugijos gana apšėjai šelpia streikuojančius darbininkus, kada tarp šių ir darbo davėjų užgimsta kokia didelė kova. Jos suteikia streikieriams maistą ir aprėdą. Beto dar aukauja ir į kitokias lėbdarinas pusis. Jų namas „Maison Du Peuple“ Briusely, tarpe 1896-1903mm. suteikė socializmo propagandai apie pusę milijono frankų. Žinoma, tai yra vienintelis pavyzdys iš daugelio jų darbų kituose Belgijos miestuose. Gali but mažiau svarbesnis, bet juoba naudingesnis sąveikminių draugijų nuopelnas, — tai parėmimas Darbo agitatorių ir propagandistų, kurie tankiai tampa nuo darbo davėjų persekiojami, traukiami į „juodąsias knygas“ ir visai neprijemami į darbą. Tokie žmonės visuomet atrandą sau

darbą kooperatyviškose įstai-gose ir dar turi liuso laiko varamui propagandos ir darbininkų organizavimui.

Ketvirtas Belgijos darbininkų sluogsnis yra tai pati Darbo Partija. Tai yra ryšys, kurs visus belgų darbininkų veiklumus jungia į vieną kupe-tą. Toje partijoje jau išsireiškia visos darbo žmonių pažiūros ir politiškiejie jieškojimai. Ta partija dabar turi parlamente dvidešimts aštuonių pasiuntinių ir septynių senatorius. Įvairių Belgijos miestų tarybose turi apie 500 atstovų ir viso labo socialistų balsų siekia iki 500.000. Tuom tarpu, kada darbininkų amatinės sąjungos veda kovą ant ekonomiško lauko, spiria darbo davėjus pagerint darbininkų sąlygas ir mokėt didesnes algas, — sąveikiai-gi (kooperatyvai, stengiasi ištumt iš vaizbos vidurinę klasą (per pirklus) ir tuomi suteikia darbininkams didelius pažangumus, nes pigiai pristato visas gyvenimo reikmenis. Vienok Belgijos darbininkai aiškiai mato, kad dar ne gana to visko dėlei įgijimo pilnutėlio ekonomiško išsilaisvinimo. Jie nepasikakina tuom dvigubu ekonomiškuoju judėjimu, bet stengiasi ką nors daugiau išrasti, kaip nors sparčiau pirmyn pažingėti ir sustiprinti savo buvį, jie aiškiai supranta, kad pakol valdžios mašineriją valdo kapitalistai, patol jie bus pavergtųjų klasa. Iš tos pusės partija varo pastebėtinai pasekmingą propagandą. Jie turi šešis dienraščius ir jie pasiekia kasdien 106.000 Belgijos žmonių; turi 22 savaitraščius ir 14 mėnesraščių.

Aš nuėjau pasižiūrētų į Brusselio „Dienraščio“ spaustuovę. Aš radau puikią laikraščio įstaigą, viskuom aprūpintą, kas reikalinga šios gadynės pirmos eilės dienraščiu. Ten yra dideli ir dailūs redaktorių ruimai, šviesūs ir pilnai laisvo

oro rumai statėjams, teipgi er-tūs kambariai penkioms didelėms spaudinamoms mašinoms. Didysis presas, man apsilankant, tuomtarpu spauzdino kitus dienraščius iš dviejų miestukų, nuo Brusselio per dvi valandi kelio atstui esančių. Šitiedu laikraščiu, kaip tik būva atspauzdinti, tuojau juos išgabena į anuosius miestukus, iš kur rytmety jau išsiuntinėja skaitytojams arba ant gatvių pardavinėja. Ant vieno mažesnio preso jie spaudina iliustruotą savaitraštį. Briusely didžiausius laikraščius pardavinėja po vieną centą, o mažesnius dienraščius parduoda po du centimū arba mažiau negu pusę cento. Sąveikminė įstaiga neseniai sumanė išleisti naują „Dienraštį“ po vieną centą, arba vieną penktadalį cento. Iš to galima suprast, kaip Belgijos darbininkai stipriai klezda.

Žinoma eina milžiniška propaganda ir kitokiais budais. Nuolatos matai po miestus, miestelius ir kaimus nesuskaitomą burį agitatorių laikančių prakalbas ir platinančių raštus. Yra ir darbininkiški teatrai, kur vaidina socialistų komedijas, dramas, vodevilius ir kitokios rūšies žaisles. Neseniai įėjo bukli mada skriet darbininkų susipratimą, tarpe biednesniųjų klasos, su pagialba cinematografo (kru-tančiųjų paveikslų). Tarpe kiekvienos scenos yra parodoma spalvose socializmo vaizdeliai, socialistų uždaviniai ir trumpi sakiniai išreiškiantis socialistų pažiuras. Kritika-vimai politikos, žodžiai paju-dinantys ir pakurstantys yra išmetami, publikos akyvaizdon, ir tokiu keliu biednes-niejie ir menkai apšviesti darbininkai įgauna socialistų idealus; šviečia ir tobulina savo mintis. Beto Briusely yra universitetas, kurs tiesiog socialistų partijos priežiuroje.

Padarius šią trumpą, Bel-

gijos darbininkų judėjimo peržvalgą, skaitytojams galnors iš dalies bus suprantama, kokią rolę ten žaidžia Darbo Partija. Jos sąnariai yra tiesiog darbininkai, ir gana. Didžiama iš jų apleidė mokyklą dar prieš dešimtus savo amžiaus metus, ir įstojo į kasykles, kur ir pradėjo savo darbininkišką gyvenimą. Jie dirbo už tokias mažas algas, kokių tuo laiku nebebuvo nė viename Europos krašte; bet jie pradėjo kovot, ir jie savo kovą iš dalies laimėjo nežiurint, kad prieš juos buvo atstatyti žiaurios ir atgaleiviškos valdžios šautuvai; ta valdžia stengėsi iš viso vieko belgus darbininkus sutremt, persekiojo ir varžė jų sąveikmines įstaigas, sąjungas ir jų politišką partiją. Kada šita smulkutė valstybėlė prabudo, tai Vokietijos darbininkų judėjimas jau buvo senas, o Anglijos ir Amerikos darbininkų sąjungos seniai jau subrendusiomis buvo skaitomos. Bet dabar Belgijos socializmas kur kas nesulyginamai stipresnis už minėtų kraštų. Visos tos politiškos ir ekonomiškos belgų organizacijos gimė ir užaugo begy paskutinių 25-tų metų.

Belgijos darbininkams prisiejo kovot už visą; nieko jiems nebuvo duota, kiekvienas žingsnis buvo iškariautas su skausmais.

Nereikia praleist, kad į tokią bendrą kovą jie susiglaudė baises skurdo spiriami. Tai jų kančios ir nukankinti broliai teip stipriai suvienijo jų gyvenimą ir dvasę, kad bėgy 25-ųjų metų dar neatsitiko tarpe jų nė vieno svarbaus skilimo. Partija jų tėra viena, ir jos sąnariai nepraleidžia jokios progos, kad neužduoti smugio darbininkų klasos priešui. Jie griebiasi bile kokį dorą budą, uoliai jį išplėtoja ir sunaudoja darbininkų labui. Jie tiki į kooperaciją, į amatinės sąjungas, į miestų nuosavybę (mu-

nicipalitetą) ir į tautos nuosavybę; jie tiki, kad darbininkams reikia kovot už buvio pagerinimą ir už valdžios įgijimą; jeigu kurs iš šitų būdų silpnai plėtojasi, tai čia visa partija sužadina savo energiją ir padeda išplėtoti. Pakol kituose kraštuose eina ginčai apie teorijas (pažvalgas), kuomet kitur darbininkai ginčijasi už kovos budus ir, kaip štai ir Amerikoje, praverčia laiką ant savitarpinių barnių, — tai Belgijoje — tame kapitalizmo rojely — darbininkų judėjimas gimė ir išaugo į drūtą jaunikaitį...

Sunku išaiškint, kodėl Belgijos darbininkų kliasa turi tokį giliukį, ir kodėl šalypjvairių kliučių ir persekiojimų, pagaliaus neturėdami lygaus ir visuotino balsavimo, jie tiek daug gėro nuveikia, kad mums išrodo tas visai negalimu padaryt. Kaip aš aukščiau minėjau, man rodos, kad tas paeina nuo patarimų ir pavyzdžių seno karžygio Internacijonale — César De Paepe's. Tą dieną, kada gimė partija jis patarė, kad solidariskumas darbininkams yra tai gisloms gaivalinis kraujas; ir jis nekuomet nepaliovė to tvirtinęs. Neuzmirštini jo žodžiai pasiliko, kada jis buvo išvežtas iš Briusselio į Pietinę Prancūziją pasimirtų, jis rašė į tuom rėštu susivažiavusį partijos kongresą šiaip: Meldžiu jūsų vienintelio, tiktai vieno dalyko. Pavelykit man senam socialistui, kurs per 33 metus darbininkų tarpe dirbau, kur mačiau įvairius mūsų judėjimo pakilimus ir nuslugimus; prisiziūrėjau į teip daugelį periodų, kuriuose Belgijos revoliucijiniai sluogsniai zengė pirmyn ir pėdžiavo atgal, — pavelykit duot vieną patarmę. Štai ji: visuose žingsniuose, sumanimuose ir nutarimuose bukite atsargūs, kad nepagrįautumėt vienybės pagrindų, ne tiktai tarpų įvairių parti-

joje šakų, bet ir tarpe partijos ir kitų mažiau daugiau pirmėiviškų gaivalų; tarpe pirmėivių turi but drūčiausi sąjungta ir neduot nė šesėlio abejonės, buk yra kame nors nesutikimas. Visi iki šiolai buvę vaidai ir ergelei reikia kiekviename susivažiavime sutaikint ir užgniaužt; negero praeitis tebuni laiks nuo laiko užmirštama. Tenebus skirstymų si ir skaidymų si. Jūsų nesutikimais pasinaudoja jūsų priešai, idant da labiau jus prislėgt. Tokia yra tik jūsų priešų taktika. Lėkit šalin nuo skaidymų si; išsilenkit jų; sukriuškkit juos bedygstant; kiekvienas turi prisilaikyt tik jų sų taktikos, ir tik tokiu būdu jūsų programos pasiliks visoje platumoje ir jūsų vardas pasiliks storu šalmu apdengenčiu visus, kurie Belgijos proletarų eilėse nori darbuotis nuskriaustosios mynios, politiškam ir ekonomiškam išluosavimui".

*Pagal Rb. Hunter,  
Vargomatis.*

### Nauji raštai.

„Tikri ir netikri šventieji“. Paveikslėliai iš gyvenimo kankintinių ir kankintojų. „Biblioteka Susivienijimo Lietuvių Laisvamanių No. 8 Chicago, Ill. Spauda „Lietuvos“. 1907. pusl. 61.

„Lietuvių Tauta. Laikraštis, skiriamas lietuvių praeities ir dabarties tardymui. Redaktorius — išleidėjas Dr. J. Basanavičius. Knjga I. Vilniuje. M. Kuktos spaustuvė. 1907. Pysl. 160. Kaina 1r.50 kap.

„Gabija, Rinktinė knyga, paaukuota Lietuvos dainiaus vyskupo Antano Baranaucko atminimui“. Krokuvoje MCM. VII. Geberthnerio & Co. Knygynas. Atspausta Jegailos universiteto spaustuvėje. Pysl. 77.

„Atskaita Centro Komiteto Susivienijimo Lietuvių Amerikoje, No. 21. Liepos mėnesio, 1907 m. Pysl. 47.

## LAIPSNIAI.

(Uzbaiga.)

— Ačiu. Malonėkite sėsti.

Nepažįstamasis atsisėdo ant šaltų marmurinių trepų.

— Kad žinotute — pasakojo Gobre — kiek vargo turejo brolis iki pripratino manę prie skaitymo; budavo tingiu ir gana, bet jis visai įkalbinėjo, girdi, jeigu neskaitysi, vadinasi tavę negyvėle. Perveikiau savę ir dabar teip, kaip kad žmogus ką pasakotų ir nu-eitų nepabaigęs pasakot, koks tai laukimas, kad išgirst, kaip užsibaigs; teip ir su laikraščiu, vieną perskaičius, o žinau, kad netoli ta diena, kada kitas pareis, tai laukiu akis ištiesus.

— Gerai, labai gerai; jūs esate gyva draugijos kune.

Dienos šviesa iš palengvo keitėsi į naktinę dulsą.

— Na, tai ir labanaktis, — atsisveikino nepažįstamasis.

Permetė akims Gobre, lyg norėdama sulaukyti.

— Sudie — pridurė ant galo.

Nepoilgo įsimylėjo Gobre jaunikį, bet jis buvo tamsaus pobūdžio, užaugęs prastoje draugijoje, nepratęs prie skaitymo, bet meiliškas.

— Tavo sesuo, sako, padarysianti vestuves, — pasakojo Jurui jo draugas.

— Tesizino.

— Ale ji pamylėjo tokį tamsuolį!..

— Nesijuok —, iš to tamsuolio gali but žmogus, — pertraukė Juras.

— Na, ale ji galėtų apsišvietusį gauti, — peikė Juro draugas, tarsi norėdamas savę persistatyti.

Ant nieko nežiurint, po neilgo besimylėjimo Rumbis apsivedė su Gobre. Gyvenimas iš pradžios buvo gražus, nes buvo pusėtinai įsimylėję.

— Teip man išrodo, lyg ko truksta, — prašnėko Gobre į savo vyrą.

— Kas gi?..

\* — Teip, žinokite, įsimylėjau skaityti laikraščius; dabar pas mus, kaip nepareina, tai lyg namas be stogo.

Sakant žodį „įsimylėjau“ jam keistos mislįs perlėkė galvoje; jis manė, kad tai ji išreikš nerimastį meilėje su koku jaunikiu.

— Tai, širdele, mes galime, ir, persitraukti, kokius norime laikraščius.

Teip Rumbis užprenumeravo, net porą laikraščių ir Rumbienė išlengvo pripratino jį skaityti. Vakaris ji virė vakarienę, o jos vyras — Rumbys balsu skaitė laikraštį.

Tokiais tat laipsniais Juras, jo sesuo ir svainis lipo prie šviesos. Galų gale Juras ir Rumbis tapo socialistais.

*Sliburis.*

### Pamokymas dėl mūsų darbininkų.

\*Mes norime suteikti misijai apie ateitį ir savo pareigas.

Viena pažymi pasekmę mūsų vienuoliams apleidusiems kietosios anglies unijai, yra ta, kad juos pamažu pradeda niekinti ir skriausti bosai ir formonai. Tie žmonės žinodami, kad kas nepriguli prie unijos tai negali prie jos nė šauktis nors su juom ir blogiausiai bosai apseitų, pasinaudoja iš to tukstančiai butų labai nesmagių mainieriams.

Mes tikimės, kad kelias ateinančias savaites mūsų vienuoliai, kietosios anglies mainieriai vėl jims skaitlingai atgal rašytis į uniją. Daugelis iš jų išstojo iš jos pernai, arba kad nereiktų mokėti į ją mėnesinių.

Vienok dabar unijos vyrai nutarė duoti mažumą laiko, kad jie užsimokėtų ir grįžtų prie unijos, o jeigu jie to nedarys, tai prigulinti prie unijos neapsijims su jais dirbti.

Jei ši planą gerai išpildytų, tai daugelis tautiečių netektų darbo. Daugelis unijos mainierių turi pasisamdę neprigulinti prie unijos leberį, ir jei tas leberys negrįš prie unijos, jis gali netekti darbo. Daugelis unijos leberių dirba prie neprigulintų prie unijos mainierių. Tie vėl jei neprisirąšys prie unijos, gali likti be leberių.

Dar beto, kiekvienas delegatas, kuris buvo ant konvencijos, Wilkes Barre, prižadėjo sugryžę namon stengtie atsakančiai suorganizuot mainierius savo distrikte ir įtraukti į uniją kiekviena angliakasyklų darbininką, kurį tik galės.

Kaip mes jau daug sykių parodėme, kad nėra geresnio apsisergėjimo mūsų vienuoliams, dirbantiems angliakasyklose, kaip prigulėjimas prie unijos. Jie negali rasti jokios kitos organizacijos, kuri nors arti tiek naudos jiems padarytų. Tas pasirodė praityje ir tas pasirodys ateinan-

čiam laike, jei tik unija bus atsakančiai priremiama.

Mes meldžiame jų, jų pašių naudai, dabar pradėti remti uniją, jė biskį daugiau uevilkinant. Jie laikė apleidę uniją gana ilgą laiką. Jeigu jie ir toliau taip darys, jie pamatys, kad unija neteks pajiegos šelpti juos ir kad tas laikas ateis, jie teipgi atsižiūrės, kad aperatoriai stengsis numazinti jų mokesčių, blogai su jais apie susiaurys jų liuosybę ir visokiais budais spans ir engs juos.

### Pajieszkojimai.

Pajieškau tavo motinos Paulinos Glavinskienes ir sesutės Marijonos Glavinskiutes, Suvalkų gubernijos Seinų pav. Metelių gmino, Seirijų parapijos, Nokriuniškės kaimo. Antru sykiu atvažiavus į Ameriką. Š metai kaip išvažiavo iš Brevill N. Y., bet nežinau į kur. Jos pačios ar ar kas kitas apie jas žino, teiksis duot man žinią, už ką busiu dėkinga. Ona Glaviskiu-tė, po vyru Balčiuvienė.

Ona Balčiuvienė,  
320 Clinton st.  
Hoboken, N. Y.

Pajieškau savo brolio Juozo Senkaus ir svogerio Antano Jankaukos, Kaimo Dambavo (buda), parapijos Skriaudzių. Pirmiau jie gyveno Ansonijoje, o dabar nežinau kur jie gyvena, brolis 9 metai kaip Amerikoj, o svogers 13 metų. Meldžiu duot žinią ant šio adreso:

Jonas Senkus  
P. O. Box 634, Minersville, Pa.

Pajieškau Jurgio Pličiuvio. Kauno gubernijos, Raseinių pavieto, Jurbarko parapijos; Girdzių kaimo; ketvirtus metus Amerikoj gyvena Wilkes Barre, Pa., o dabar nežinau kur. Jis pats, ar kas kitas tegul duoda žinią ant šio adreso.

Juozas Potravičia  
26 Moores st.  
Wilkes-Barre, Pa.

### Reikalingas kriaučius.

Jaunas vaikinys, kuris mokinosi siuti lietuvoj, tegul greitai atsiutkia ant žemiaus padėto adreso. Čia yra gera vieta išmokti siuti drabužius pagal amerikonišką madą. Vie-

toj ka lindoti mainose arba dirbtuvėj ir paėjū gyvasties. Ča darbas lengvas ir čystas. Užmokestis bus pagal išsilavinimą.

Rašyk tuojaus  
J. P. Garmus  
1201 St. Clais Ave. N. E.  
Cleveland Ohio. I

### Pittston, Pa.

Jūs patys galite suprast, kad važiuojant 17 dienų per marias ir sveikiausias žmogus turi apsigrt, o sergantį neprilma į Ameriką, tai jis ir vėl turi važiuot 17 dienų atgal. Teip važinodami žmogų sunaikina jo turta ir jį patį varo iš svieto. Bet nuotokių nelaimių galite apisaugot. Pirkdami šipkortes klauski pas mane, o aš jums pasakysiu kokiu budu galite pervaziuot į 7 dienas, tai į tą trumpą laiką ir silpnas žmogus išliks nesirgęs ir laimingai atvažiuos pas jus į Ameriką. Norėdami žinot tikrą teisybę, paklausinėkit tų žmonių, kurie jau per mano pagelbą atvažiavo į 7 dienas per marias be jokio vargo laimingai pribuvo į Ameriką. Ir jūs turite tiesą naudotis tuo, kas yra geriau. Iš toliau klausgite per laiskus.

Parduodu dziegorėlius, lenciugėlius, visokius žiedus, mašinas gramotom drukuot \$4 iki \$100.

Siunčiu pinigų, Daviornastes, šipkortes į visas dalis svieto.

Su guodone  
**G. J. JESZMANT,**  
171 N. Main st. Pittston, Pa.

### Pigiai.

Ant pardavimo 50 egzempliorių knygų visokio skyriaus: istoriškų, dainų, pasakų ir tt. Puikiai apdarytos. Priežastis pardavimo keliauju į Lietuvą. Dasižinonit ant šio adriso:

M. Alianskas  
432 Metropolitan Ave.  
Brooklyn, N. Y.

### Litoviszkas Ziegormeistras.

Sziuomi uzsiumu jau 18 metų.



Pranešu visiems lietuviams, kad uždėjau didelę kraituvę visokių dziegorėlių ir žiedų: kaip tai, laikrodžių stentelių, kiaušinių čysto aukso vyriškų ir moteriškų su geizoms kvietkoms ir t. t. Visokių žiedų stibintų ir šep nešiot vatkinams ir mergluoms didellam pasirinkimo ir už prieinamą prekę.

VISOKIŲ MUZIKOS ĮRANKIŲ.  
Skripkių, armonikų, strunų, lėbnetų, biltvų, draknuojamų masinų ir parasonų. Teipogit dziegorėlius patarsiu ir žvelniai skuti barabas.

**M. MINKUS,**  
kampas Hancock ir  
236 E. Market str. Wilkes-Barre, Pa.

### Skaudus netikrumas.

Atsitikime ligos vieno iš šeiminio kiekvienas nori pagelbėti. Viskas yra daroma, idant panaikinti ligonio skausmus ir renkamos gyduolės. Jūs skubinatės į aptieką ir atgal su pilnu tikrumu, ar tos gyduolės pagelbės nors kiek ligoniui, ar ne. Sztai yra tikrai vienas daiktas, kuris užtikrina pagelbą visokiuose atsitikimuose be jokios abejonės, tai yra Trinerio Amerikoniškasis Elikisyras Karciojo Vyno, kuris pagelbės visose pilvo arba žarnų ligose. Netik suteiks trampam laike palengviniimą, bet tikrai vsai išgydys ligonį; suteiks sveiką apetitą, sutaisys malimo sistemą ir pastatys į tikrą padėjimą vidurius. Per sudrutėjimą virinimo sistemos panaujinsit savo kraują, suteiks stiprumą muskulams ir nervams, tikriaus jūsų smegenims ir aiškią išveizdą skuros. Sveikam suteiks stiprumą ir garbingumą.

Jos. Triner,  
799 So. Ashland ave. Chicago, Ill.

### GRAMATIKA

#### angliškos kalbos.

su ištariu kiekvieno angliško žodžio lietuviškai, knipo tai: *beast* (hyst) *žvėris*; *eight* (ait) *aštuoni*; *eye* (ai) *akis* ir t. t.

174 psl., su prisiuntimu - \$1.25.

#### Naujas Budas

išsimokinimo gražiai lietuviškai rašyti, be pagelbos mokintojaus, 24 psl., su prisiuntimu - 10 ct.

Pinigus reikia siųsti per „Money Order“ ant šio adreso:

**Vaikų Draugas** arba kaip išmokyti skaityti ir rašyti be mokintojo. 220 abrozėlinai parodo žodžius druko ir gražaus rašto. Rašto žodžių yra 285. Pysl. 61. Su prisiuntimu 15c.

**P. MIKOLAINIS,**  
P. O. Box 62 New York City.

### NAUJOS KNYGOS

gaunamos „Vienybės Lietuvininkų“ Redakcijoje.

|                                       |     |
|---------------------------------------|-----|
| Revoliucijos Dainos                   | 10c |
| Vasaros Rytas                         | 3c  |
| Socijalistai ir Masonai               | 5c  |
| Ar gali rinkti žmonės sau kunigus     | 10  |
| Papasakojimas iš Prancuzų revolucijos | 12c |
| Kaip kunigas virto social-demokratu   | 7c  |
| Vaina arba karė                       | 5c  |

### Gera proga.

6 karčiamas ant randos. 4 karčiamos su namais ant pardavimo.

Vieta gerai žinoma ir apsimokanti. Dasižinokite pas  
K. Kijanski,  
114 N. Main st., Wilkes-Barre, Pa.